

ISLA ONLINE 2022

Noticia Transparnte di Gobierno

Email: IslaOnline@gobierno.aw Tel: 528-4952

Gabinete Wever-Croes

ISLA ONLINE

Noticia di Gobierno

BRA A DEMOSTRA WORLD BANK E CAPACIDAD DI ARUBA PA RESPONDE DEN CASO DI CALAMIDAD

Den cuadro di conferencia tocante preparacion y resiliencia den caso di disaster

Siman pasa a tuma luga un conferencia organisa pa World Bank y otro organisacionnan internacional, den cual a trata e tema di preparacion y resiliencia di paisnan den region di Caribe den caso di calamidad of disaster y capacidad financierp pa atende cu esaki. Bureau Rampenbetsrijding Aruba (BRA) a atende e conferencia aki como parti di e delegacion di Aruba y como e instancia cu tin e responsabilidad pa prepara Aruba den caso di cualkier disaster. Den cuadro di esaki a tuma luga un excursion pa cual BRA a prepara un "Tier-2 commanding control" pa World Bank por haya un bista di e capacidad cu Aruba tin te cu aworaki pa responde den caso di un incidente.

Director di BRA Rino Hermans a splica cu a prepara e setup cu ta yama "Tier-2 commanding control" cual ta wordo uza den caso di un incidente grandi. A scoge Santa Rosa pa realisa e setup pa asina esnan di World Bank por wak e capacidad cu Aruba tin te cu aworaki pa responde den caso di un incidente grandi. E setup ta tuma luga den 40 minuut pa ta operacional y cu por atende victima. Sr. Hermans a sigui splica cu Manera cu ta conoci, Aruba su economia ta chikito. Esaki ta haci cu mas lihe cu por recupera for di un incidente ta mas lihe e economia ta cuminsa daai.

"Mi ta kere cu esnan di World Bank lo keda impresiona di e capacidad cu Aruba tin te cu aworaki basa riba propio forsa. Awo nos ta bay negocia di kico mas nan por sostene Aruba cu ne, pa por sigui fortifica nos capacidad logistico. Pa Aruba por responde y recobra economia hopi mas liher den caso di cualkier evento grandi cu sosode cu ta impacta nos mobilidad," sr. Hermans a termina bisando.

Continuacion BRA A DEMOSTRA WORLD BANK E CAPACIDAD DI ARUBA....

MINISTER MADURO A HIBA PALABRA NA DESPEDIDA DI RUBEN 'SCORPIO' GARCIA

Bon dia na tur presente. Awe henter Aruba ta di luto, for di diahuebs pasa cu Aruba haya e noticia cu nos Ruben Luis Garcia no ta cu nos mas, ta reina un enorme tristesa na Aruba. Tur cos a para un rato keto y e atencion tabata riba e noticia cu Aruba a perde un eminencia, un gran legendario. Rednan social tabata yen cu palabranan di danki pa recuerdonan, experiencianan bunita y palabranan di sosten na su famia, mensahenan di pueblo di Aruba, for di nos islanan ruman y tambe otro partinan den exterior. Na e momento cu e noticia a drenta, un profundo tristesa a reina den nos comunidad y mesora a realisa cu nos a perde un otro legendario, cu a laga un tremendo bashi aki na Aruba. Durante e ultimo dianan aki nos por a sinti cu e amor cu Aruba tin pa Ruben ta inmenso y esaki ta wordo confirma tambe awemainta na su despedida.

Ruben ta un icono di alegria na Aruba cu mas cu 50 aña den radiodifusion y farandula. Cu su programanan na radio, television e tabata drenta tur skina na Aruba cu su tremendo voz. Riba tarima e tabata sa di dirigi tur tipo di evento, un tremendo Maestro di Ceremonia. Como promotor ela laga Aruba cera conoci cu hopi artista y bandanan internacional. Su voz tabata wordo uza como branding pa companianan renombra. Den temporada di Carnaval y Pasco semper Ruben tabata tey cu su programanan tan popular. E tabata e motor tras di e Jingle di Carnaval y henter comunidad tabata disfruta di e manera unico cu Ruben tabata sa di trece ambiente ora di lansa e slogan pa apertura di Carnaval.

Ruben tabata un persona, cu ora bo tope, tabata yena bo curason cu e alegria cu e tabata vibra. E mesun energia e tabata contagia pueblo di Aruba cune atraves di su microfono. Un persona cu su 'jokenan' y cu nomber di cariño pa tur hende. Na bon Papiamento un 'dushi hende' pa trata cune. Ruben tabata stima cu casa Treesje masha hopi mes y tabatin un amor grandi pa su famia. E tabata orguyoso di su Pais Aruba y tabata stima nos hendenan. Ruben a sostene y promove nos cultura na tur momento. Semper e tabata disponibel pa cualkier conseho na artistanan cu ta inicia nan carera y atraves di su programanan e tabata yuda promove tur nos artistanan y eventonan riba nos Pais. Tambe e tabata yuda promove artistanan cu tabata bini for di exterior atraves di su programanan. Hopi artista di exterior, especialmente di nos islanan ruman tin masha aprecio y ta masha agradecido na Ruben 'Scorpio' Garcia. Ruben tabata un tremendo persona, locutor, animador, promotor y maestro di ceremonia y cu hopi carisma.

Continuacion MINISTER MADURO A HIBA PALABRA NA DESPEDIDA....

Cu e talento cu Dios a duna Ruben, e tabata informa y trece ambiente y alegria den tur cas. Ruben tabata uza su microfono pa trece mensahenan positivo, pa inspira, motiva nos comunidad y mas importante ainda pa corda un y tur pa keda gradicido na y confia den Señor. Den un entrevista den un programa riba red social cu Ruben tabatin ultimo, ela comparti e siguiente mensahe:
'Bida ta e cos di mas bunita cu bo tin, mester celebre tur dia, sinti bo contento, biba cu emocion y ta gradecido na Señor. E ta un regalo cu nos tur tin'.
Laga e mensahe cu Ruben a laga aki, biba den cada un di nos. Un mensahe pa nos disfruta bida cu alegria y gradici Señor semper pa cada dia di nobo.

Mi ta sumamente contento cu dos aña pasa, den temporada di COVID, mi persona por a bishita Ruben na su cas, sin previo aviso y asina sorpres'e y brind'e un homenahe, un reconocemento na nomber di Gobierno y pueblo di Aruba, en conexion cu su conmemoracion di 50 aña den radiodifusion, informando, entreteniendo y treciendo alegria den nos pueblo. Momento durante cual nos tabatin e oportunidad, ora e tabata na bida, pa gradici'e pa tur locual e la haci pa su baranca stima. Nos a pasa un rato ameno cu Ruben hunto cu su famia.

Ruben, Obenchi, Scorpio, Tio, Tio Ruben, Dakotero, un bes mas masha danki pa tur e alegria cu bo a trece cerca cada un di nos atraves di bo voz y bo programanan. Manera Ruben tabata yama su mes, Aruba su cocada kima, Aruba su raspadura, danki pa tur bo cooperacion pa yuda nos promove nos cultura. Danki pa Biba Nos Cultura. Danki pa stima nos Pais y nos tur. Bo "Power Sensation" lo keda semper den nos mente y curason.
Unda cu bo ta Ruben, sa cu bo fanaticonan y henter pueblo di Aruba ta aprecia tur locual bo a haci durante bo biahe riba e mundo aki. Den nos curason nos lo keda corda bo cu e alegria cu bo sa di transmiti. Ruben, pueblo di Aruba stima bo y lo sinti bo falta masha hopi mes!

Na nomber di Gobierno di Aruba, mi ta extende mi mas profundo sentido di pesame y forsa na su casa Treesje, na yiunan Genevieve, Gilliene, na su yerno Darcy, nietonan Antron y Abrianny, su rumanan, sobrino y sobrinanan, famia Garcia, famia Marchena, su coleganan di Power Radio, demas famia, amistadnan, conocirnan y Aruba completo. Nos lo keda recorda Ruben den nos mente y curason.

Aworaki ta un momento masha special, pa nos pensa un rato asina'ki riba nos Creador y nos bisele DANKI, masha danki mes di por a duna nos e oportunidad aki pa por comparti e mundo bunita, p'e hende maraviyoso durante e ultimo 10 oranan cu a transcuri y na mesun momento pidiendo su bendicion p'e siguiente 14 oranan awe. Cu Dios bendiciona nos bunita Pais Aruba y su hendenan. Nos ta pidi bo Tata pa brinda Ruben Luis Garcia un bunita lugar den bo brasanan. Na nomber di Tata y di Yiu y di Spirito Santo. Amen.

Ruben, descansa na paz!

PROYECTO OPZOEK NAAR BOY (BUSCANDO BOY) A YEGA SU FINAL

Trabou cual mi ta stima, no pa e trabou ariba su mes pero pa e trabou cual mester wordo haci. Si tur hende bisa lag'e pa otro haci, e ora niun hende ta haci algo. Mi ta considera esaki e ora tambe como mi deber - BOY ECURY-

E proyecto BUSCANDO BOY, lansa na februari di e aña aki, a yega su final cu e develacion di un Mural y un Obra di teatro dedica na Boy Ecury.

E proyecto ta un homenahe transnacional pa e hoben heroe di Aruba cu a duna su bida dia 6 di november 1944 pa libertad di Aruba y Hulanda.

Un hoben extremadamente balente y integro cu te awendia ta un ehempel pa nos tur.

Stichting Cultuurparticipatie a nota e falta di un mural dedica na nos propio heroe di Segunda Guerra Mundial y asina hunto cu Colegio San Antonio, Filomena College Mavo, Muchila Creativo, MBO Media Collge Amsterdam, Monumentenfonds Aruba y Departamento di Cultura Aruba, a bay en busca di Boy.

Continuacion **PROYECTO OPZOEK NAAR BOY (BUSCANDO BOY)....**

Durante e proyecto aki e alumnonan a investiga e archivo digital di famia Ecury. E archivo aki a keda digitalisa pa Archivo Nacional Aruba y Nederlands instituut voor oorlogsdocumentatie.
E investigacion aki a forma e base pa nan expresion creativo den workshopnan di teatro, poesia y arte visual.

E artista Esmeralda Kelly a crea un mural riba e muraya na Filomena College, inspira pa e ideanan di e studiantenan durante nan workshopnan bou di direccion di Esmeralda Kelly y Rudberth Wolff.
Den presencia di Gobernador di Aruba, sr. Alfonso Boekhoudt, Minister di Cultura, Minister di Enseñansa y algun miembro di famia Ecury, a devela e bunita mural aki.

Seguidamente e invitadonan a dirigi nan mes na escenario principal di Aruba Art Fair caminda e studiantenan di Colegio San Antonio a presenta un tableau vivant cu acompañamento musical di alumno y maestronan di Muchila Creativo. A crea e tableau vivant aki dedica na Boy Ecury hunto cu nan coachnan di teatro Lupita Bernabela y Jhon Freddy Montoya.

Studiantenan di MBO Mediacollege Amsterdam cu a bin Aruba pa e final di e proyecto lo traha un documentario cortico di e proyecto y tambe a haci presentacion na e alumnonan pa asina comparti un tiki di e resultado di nan investigacion tocante Boy Ecury.

Publico lo por admira e obranan di e alumnonan di Filomena College na Biblioteca San Nicolas.

Un aña extraordinario di cooperacion transnacional pa comparti y honra nos heroe nacional di Segunda Guera Mundial, BOY ECURY, y asina reflexiona hunto tocante nos propio curashi , e heroenan di awendia y nan lucha contra exclusion, crueldad y racismo.

OPZOEK NAAR BOY tabata posibel danki na Fonds voor Cultuurparticipatie, Gemeente Amsterdam, Directie Cultuur Aruba, Museo Arkeologico, Archivo Nacional, Aruba Artfair y famia Ecury.

MINISTER MADURO TABATA PRESENTE NA ARUBA ART FAIR 2022 SU ARTFASHION SHOW 'CLIMATE MEETS FASHION'

Den e siman di Aruba Art Fair 2022, Minister Maduro di Cultura tabata presente na e 'fashion show' 'Climate meets Fashion'. Un show na unda cu diseñador- y talentonan local como tambe internacional a sa di luci den Caya Principal di San Nicolas cu a fungi como pasarela pa e evento unico aki.

Durante e show a pone enfasis riba e importancia di cuida nos medio ambiente. Esaki a duna e anochi aki un balor agrega mirando cu e parti aki ta hopi importante pa nos como pais y mundo henter bira mas consciente di dje. Nos mundo ta cambiando y nos como isla chikito tambe ta sinti e efectonan di e cambio aki. Ta p'esey ta asina importante pa para keto y bira mas consciente di e cuido cu nos medio ambiente ta rekeri pa asina nos por preserva nos isla pa nos como habitante, pero tambe pa esnan cu ta bishita nos.

Minister Maduro ta gradici sr. Tito Bolivar y full e team di Aruba Art Fair 2022 pa e bunita organisacion di e show di moda y tur actividad den e siman na unda arte y cultura a domina den e cayanan di San Nicolas. Masha danki pa kere den Aruba.

"FLIGHT TO THE FUTURE" PROME VUELO ELECTRICO A LANTA FOR DI ARUBA

Diadomingo Minister di Turismo y Salud Publico Sr. Dangui Oduber tabata presente na General Aviation caminda a tuma lugar e prome evento internacional di "Sustainable Air Transportation" aki na Aruba. Durante e evento a tuma lugar tambe e prome vuelo electrico den Caribe Hulandes. Esaki sigur ta un momento historico den aviacion di Aruba y e ta yenabo cu orguyo pa presencia algo asina. Presente tabatin tur e 6 CEO/Managing Directors nan di e aeropuertonan den Caribe Hulandes (Dutch Caribbean Cooperation of Airports (DCCA). E meta pa esaki ta pa promove transporte aereo mas sostenibel, stabil, cu tarifanan mas accesibel y mihor conexion entre e islanan di Reino Hulandes.

E evento internacional di "Sustainable Air Transportation" ta un combinacion di un seminario y un workshop y e lo tin un duracion di 1 siman. E meta di e evento internacional aki ta pa mehora e conexionnan entre e aeropuertonan di DCCA, trece un mehoracion cu ta sostenibel y crea un red di e conectividad interinsular cu ta mas accesibel pa un y tur. E desaroyo aki tambe lo bay yuda impulse e crecemento economico entre e islanan den Reino Hulndes.

Otro aña Aruba ta cumpli 100 aña den aviacion conectando nos isla cu mundo henter. Awor nos ta na caminda pa e proximo era den aviacion cu uzo di avionnan electrico. E model di e avion electrico cu a lanta vuelo ta "The Pipistrel Velis Electro". Minister Oduber ta respalda e era nobo aki caminda lo bay uza tecnologianan cu no ta bay haci uzo di combustibel fossiel, cuidando asina nos madre tera.

Continuacion "FLIGHT TO THE FUTURE"....

Minister Oduber semper ta kere den innovacion y ta tuma su desicionnan no solamente a base di esaki pero tambe ta tene e aspecto di nos medio ambiente na cuenta. Un ehempel di innovacion ta e Aruba health App cu a crea un sinergia entre salud y turismo caminda tur data tabata central, esaki sigur a facilita Gobierno como tambe e biahero. E Aruba health App no a para eynan y a sigui desaroya su mes haciendo Aruba e prome pais den Caribe y Americas cu a habri su frontera uzando un certificado di corona digital.

Pero Aruba no a para eynan, e proyecto di Aruba Happy One Pass ta cla pa wordo ehecuta. E proyecto aki lo bay yuda na promove nos turismo, e lo transforma e experiencia di cada un bishitante, ofreciendonan e miho calidad di servicio prome cu nan stap den e avion rumbo pa nos isla. E obhetivo principal di e "Seamless Travel Experience" ta pa fomenta un proceso di biahe ful digitalisa y mas eficiente pa biaha for y pa Aruba.

Minister Dangui Oduber ta manda palabra di pabien na henter e Dutch Caribbean Cooperation of Airports pa tur nan esfuerso pa lansa e prome "International Air Transportation Event". E mandatario a expresa cu Aruba ta hopi humilde di por a wordo escohi pa e momento historico aki den aviacion.

Minister Dangui Oduber:

FELIZ DIA MUNDIAL DI RADIOGRAFIA, TA CELEBRA Y TRECE CONSCIENTISACION

Dia 8 di november ta celebra dia mundial di radiografia, riba e fecha aki ta recorda cu na aña 1895 Wilhelm Roentgen a discubri radiacion-X. E descubrimento aki a duna un contribucion vital den cuido y salud moderno. Pesey riba e dia aki nos ta gradici tur nos profesional mediconan cu ta traha den radiografia, radiologia y/of ta uza radiacion den nan profesion diario.

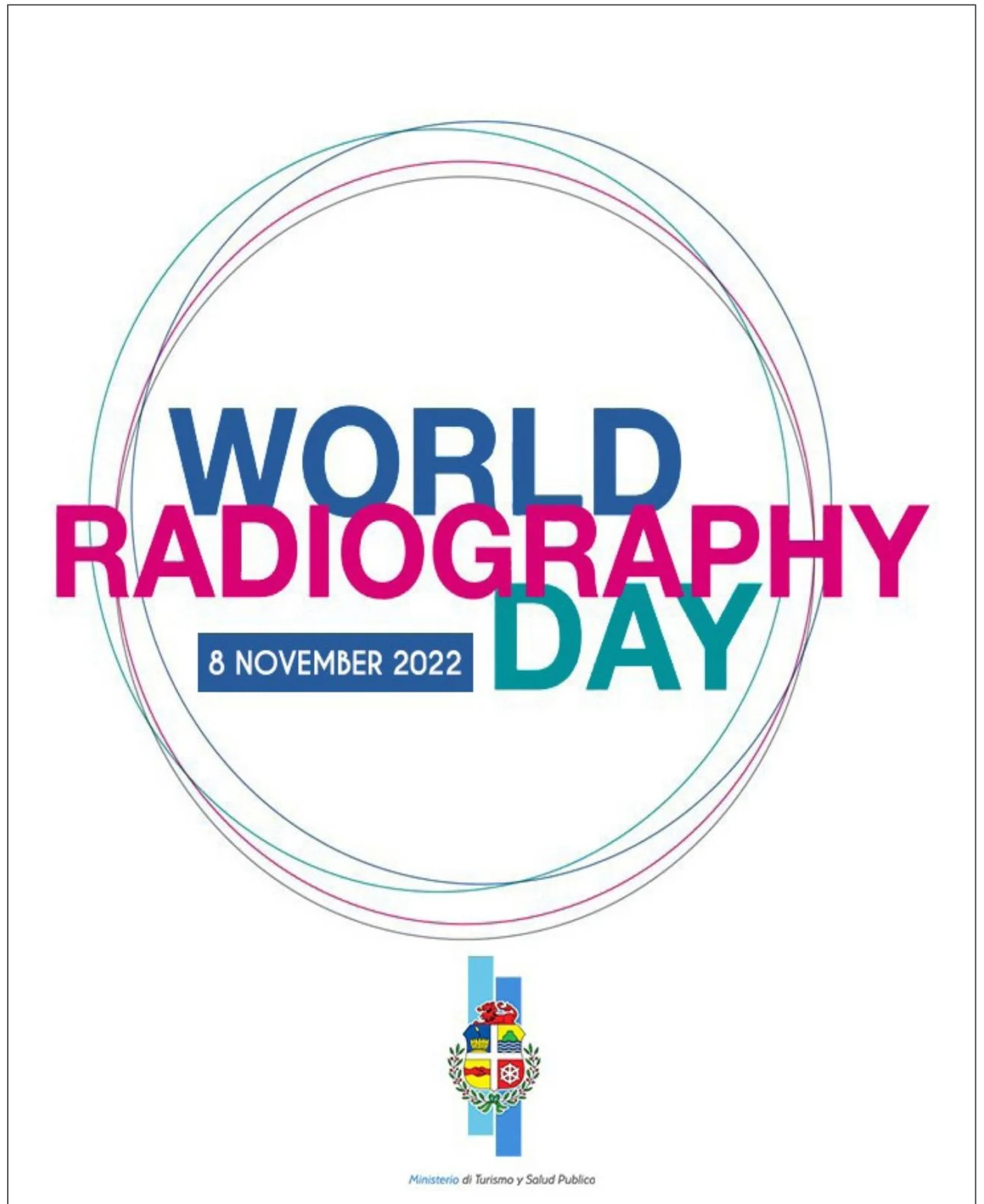
Radiologia ta un departamento hopi importante den cualkier hospital, e ta yuda na diagnostica diferente malesanan of fracturanan por medio di imagen. Aruba tin departamento di radiologia na HOH como tambe na ImSan.

Desde 2 di april 2020 ImSan tin su mesun departamento di radioterapia caminda ya caba nan a trata mas di 500 pashent na Aruba mes. ImSan su team di radioterapia ta consisti di 12 persona, esaki ta inclui 2 dokter, 2 enfermero/a y 3 laborant.

Minister Oduber su maneho di salud publico ta dirigi riba mehora e calidad di cuido y servicio pa nos hendenan. E departamento di radioterapia ta un vision cu Gobierno di Aruba ta comparti, dunando cuido di radioterapia aki na Aruba mes ta yuda na crea un plan sostenibel pa Aruba. Ta hopi importante pa cuido y salud pa mantene fondonan di AZV ta sostenibel pa den futuro.

Minister Oduber kier uza e dia aki pa conscientisa pueblo riba e importancia di tin e departamentonan vital aki den nos hospitalnan. Tambe pa curasha hobennan pa haci e estudio di radioterapia como cu tin un scarsedad den e profesion importante aki.

Nos ta transformando cuido medico na Aruba pa un mihor cuido, calidad y servicio. Nos ta tratando mas pashent na Aruba mes. Cu accionan y decisionan concreto nos ta logrando cambionan positivo pa cuido medico na Aruba.

TA BAY INICIA SIMAN DI LANTAMENTO DI MUCHA

Mundialmente, dia internacional di mucha ta wordo conmemora riba e fecha di 20 di November. Na Aruba esaki no ta diferente, pero loke si ta diferente ta cu na aña 2018, Gobierno di Aruba a introduci pa prome biaha e "Siman di lantamento di mucha". E siman aki ta wordo conmemora anualmente y ta encera un siman den cual ta pone enfasis riba con ta lanta muchanan na un manera positivo, pa nan por desaroya te cu nan maximo potencial. E ta un siman yena cu actividadnan pa mayornan y nan yiunan. E aña aki ta e prome lustro, pues ya caba ta di 5 aña cu ta organisa esaki, cual no ta un esfuerso di parti di Gobierno di Aruba so, pero tambe di diferente organisacionnan no-gubernamental.

Segun Minister di Husticia y Asuntonan Social Rocco Tjon, hopi biaha nos ta papia di e problema so, sinembargo e siman aki tin un caracter preventivo pa asina netamente evita problemanan. Lantamento di un yiu no ta un tarea facil, un yiu no ta bin cu un manual, y ademas di esaki cada mucha ta diferente, cual sa ta un reto pa mayornan dicidi cua ta e miho manera pa lanta nan yuinan. Na Hulanda un siman asina ta yama "Opvoedweek", y den cuadro di derechonan di mucha, tur pais den Reino Hulandes, a compromete nan mes pa declara un siman asina tambe den nan pais. Nos meta, anualmente, ta pa refleha riba e tarea intensivo di mayornan den lantamento di nan yiunan .

E aña aki Aruba lo celebra e siman di lantamento di mucha for di 13 pa 20 di November. E siman aki ta posibel danki na e trabou intensivo di e Comision Vision Pedagogico cu ta consisti di Centro Hoben y Famia, Wit Gele Kruis, Fundacion Pa Nos Muchanan, Fundacion Respeta Mi y Tienda di Educacion. Banda di esaki, tambe tin diferente otro organisacionnan cu ta sostene e vision pedagogico di Aruba cu ta pone enfasis riba lanta muchanan di un forma positivo.

MINISTER ENDY CROES A PARTICIPA DEN E "CYCLING AWARENESS RIDE"

Diadomingo pa 6'or di mainta a tuma luga e prome " Cycling Awareness Ride" organisa pa Biking Squad Aruba. E recorido a sali for di ex- Bushiri Hotel unda e ciclistanan a core 50 KM rond di Aruba. Mas di 400 ciclista a participa di mas di 20 diferente ekipo. Meta di e "Awareness Cycling Ride" ta pa conscientisa automobilistanan como tambe ciclistanan ora nan ta uza caminda pa ambos ta consciente di nan siguridad y pa duna otro respet. Como tambe na doñonan di cacho pa tene nan mascota den cura mirando cu esakinan ta ataca hende riba bicicleta cu tur consecuencia negativo.

Minister di Deporte, Endy Croes tabata presente pa duna inicio y pa participa na e recorido di conscientisacion. Concluyendo Mandatario di Deporte ta manda palabranan di felicitacion na Biking Squad Aruba, na tur cu a participa y IBISA pa organisa e recordio exitoso. Danki na DVG y Cuerpo Policial Aruba pa dirigi e trafico formidabel.

Minister Endy Croes:

ARUBA COLLEGE FAIR 2022 EXITOSO Y BON BISHITA UN BIAHA MAS

Diabierna ultimo a tuma luga apertura oficial di Aruba College Fair, despues di cuater aña. Universidad, hogeschool y colleges di e.o. Hulanda, Merca, Canada, Costa Rica, Suiza, Region Caribe y Aruba tabata presente pa duna informacion na studiantenan di nan programanan di estudio avansa. Como tambe di loke e scol ta ofrece pa asina e studiante pa bon informa na momento cu e dicidi di continua cu su estudio despues di caba scol secundario na Aruba.

Meta di College Fair ta pa brinda oportunidad pa e studiantenan bin y busca informacion pa tuma decision concreto pa su futuro. Mester remarca cu varios compania local tambe tabata presente pa expone cuponan cu tin y asina dune un studiante e chens pa traha of haci un escohencia den cua tipo di estudio por sigui, pa por traha na un di e companianan participante. Durante e merdia ameno mandatario di Enseñansa a hiba discuro y asina oficialmente habri Aruba College Fair 2022. Concluyendo Minister Endy Croes ta gradici Aruba College Fair pe invitacion alabes ta felicitanan cu un evento exitoso.

MINISTER ENDY CROES PRESENTE NA E GRAN APERTURA DI FESTIVAL DI BUKI PA MUCHA

Diabierna ultimo Minister Endy Croes tabata presente na Cas di Cultura pa e gran apertura di e 30 edicion di Festival di Buki pa mucha. E festival ta enfoca riba muchanan di scol preparatorio y basico. Tema di e aña aki ta Biba Natura-Lesa. E festival a habri cu un show espectacular di baile y canto di nos muchanan como tambe presentacion di autornan cu lo presenta nan bukinan na e muchanan durante henter siman.

Ademas a estrena e jingle nobo dedica na e Festival di Buki cu e tema: "Biba Nos Naturalesa". Festival di Buki pa mucha a habri cu mensahe di Prome Minister Evelyn Wever- Croes y a clausura cu un invitacion di Minister Endy Croes pa e muchanan pa participa den e siman di buki. Mandatario di Enseñansa ta enfatisa cu ta hopi importante pa nos promove, siña y inspira nos muchanan pa lesa, pasobra door di lesa bo ta crece bo conocemento, amplia vocabulario, mehora e memoria y abilidad cognitivo.

Minister Endy Croes ta encurasha comunidad pa pasa bisita e actividadnan durante siman Festival di Buki, manera e.o. exposicion di Festival di Buki, presentacion di autornan y mercado di buki na Biblioteca Nacional Aruba. Pa finalisa Minister Endy Croes ta felicita Biblioteca Nacional Aruba cu a dirigi e bunita proyecto di Festival di Buki na un forma excelente y ta gradici tur esnan cu a contribui pe proyecto ta un realidad. Ban stimula nos yiunan pa lesa paso mas bo lesa, mas bo sa, mas bo sa, sabi bo ta!

MINISTER ENDY CROES A ENTREGA PREMIO NA E GANADONAN DI 20 ARUBA DOLPHINS INVITATIONAL 2022

Durante fin di siman a tuma luga e 20 edicion di Aruba Dolphins Invitational na Piscina Olimpico Roly Bisslik na Savaneta. Un total di 312 atleta di 9 diferente ekipo representando 4 pais a bataya pa conkista e premionan maximo. Ekiponan cu a participa ta: B-Train Swimming di Canada, Typhoon Swimming Team, Sithoc Swim Club y Orca Swim Club di Curaçao y Delfins Swimming Club di Bonaire. Giants Aquatics, Stingray Swimming y Aruba Dolphins a representa Aruba. Diadomingo den orannan di atardi mandatario di Deporte tabata presente pa hunto cu Banco di Caribe haci entrega di premio na e gandonan di competencia.

Minister Endy Croes ta felicita directiva di Aruba Dolphins Swimming and Waterpolo cu un exitoso 20 edicion di Aruba Dolphins Invitational. Alabes mandatario di Deporte ta gradici tur patrocinado y boluntario cu a haci di 20 edicion di Aruba Dolphins Invitational posibel. Specialmente palabranan di pabien na tur e landadonan cu a participa y haci e campeonato uno exitoso. Pabien na e ganadonan cu e deseo, disciplina, dedicacion y determinacion boso a logra!

Oposicion a bandona sala di Parlamento

EXCUSA FOFO PA NO TRAHA

Segun oposicion, no por trata e presupuesto pasobra no tin conseho di Caft ni Raad van Advies riba e cambio di BTW pa BBO

RAAD VAN ADVIES

Un presupuesto ta un apoderacion (machtiging) di Parlamento na gobierno riba gastonan. Riba esey mester tin conseho di RvA. Pa loke ta entrada ta un calculacion cu gobierno ta duna. Esey no ta cay dentro di e apoderacion (machtiging).
Pesey con gobierno ta duna contenido na su entradanan, no mester necesariamente bay Raad van Advies. Ademas, riba e BTW of BBO mes, Raad van Advies lo duna su conseho separa.

CAFT

Caft pa ley mester duna conseho despues cu Staten trate. Un conseho prome ta opcional no obligatorio. E conseho a wordo pidi y a wordo duna.

E argumento aki ya oposicion a expresa por escrito dia 5 september ultimo y Minister President y Minister di Finansas a contesta e carta extensamente inmediatamente desde 12 di september. Nunca mas oposicion a reacciona.

E hecho cu awor oposicion ta bandona sala uzando e argumento ya refuta, ta un excusa fofo di 10 persona cu ta gana hopi placa pero no kier traha. Nan mester tin berguensa di nan actitud.

Minister - President
Minister van Algemene Zaken

Gobierno di Aruba
L.G Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900

Aan de Voorzitter van de Staten van Aruba
Dhr. mr. Edgard G. A. Vrolijk
L.G. Smith Boulevard 72
Oranjestad

Ons Kenmerk: MAZ/1720

Oranjestad, SEP 12 2022

Onderwerp: Verzoek Fracties-AVP-MAS-Accion 21 inzake intrekking ontwerp-Landsbegroting 2023.

Geachte Voorzitter,

Naar aanleiding van uw brief van 05 september 2022 nr. UV/21-22/285 inzake het schriftelijk verzoek van dezelfde datum van de fracties van de AVP-MAS-Accion 21 ingevolge artikel III.17 van de Staatsregeling en artikel 59 van het Reglement van Orde van de Staten van Aruba, om de ontwerp-Landsbegroting 2023 in te trekken, berichten wij u als volgt.

Verzoek tot intrekking van de ontwerp-Landsbegroting 2023

De voorzitters van de fracties verzoeken met klem om de intrekking van de bij de Staten ingediende ontwerp-Landsbegroting 2023 in te trekken om door hen genoemde redenen. Kortheidshalve wordt verwezen naar het schriftelijke verzoek van de fracties aan het woord.

Vooropgesteld zij dat wij ons in het geheel niet kunnen vinden in de door de fracties aan het woord aangedragen redenen en de conclusies die zij daaraan verbinden.

Deze fracties lijken ten eerste te suggereren dat de regering verplicht is om advies aan het College Aruba financieel toezicht (CAft) te vragen over een ontwerp-begroting die nog niet aan de Staten is voorgelegd en vervolgens om dit advies op te volgen. Dit is echter niet het geval. Artikel 10, eerste lid, van de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAFT) bepaalt namelijk dat het CAft op verzoek van de minister, belast met financiën, binnen veertien dagen na ontvangst van dat verzoek adviseert over een ontwerp-begroting of een ontwerp-landsverordening tot wijziging van een begroting. Het is aan die minister om te bepalen of in deze fase advies wordt aangevraagd bij het CAft over de in te dienen ontwerp-begroting. Dit betekent ook dat die minister niet verplicht is om onverkort gevolg te geven aan dat advies, dan wel dat hij geen ontwerp-begroting aan de Raad van Advies kan voorleggen respectievelijk aan de Staten kan aanbieden, die niet overeenstemming is met het CAft-advies, dan wel geen ontwerp-begroting aan de Raad van Advies kan voorleggen respectievelijk aan de Staten kan aanbieden, waarvan de inhoud afwijkt van die welke aan het CAft is voorgelegd. Overigens is in het onderhavige geval wel degelijk rekening gehouden met het desbetreffende CAft-advies, zoals ook uit de memorie van toelichting bij de ontwerp-Landsbegroting 2023 blijkt.

Voor een goed begrip van het begrotingstoezicht van de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft) en van de achterliggende staatsrechtelijke verbanden, is het essentieel dat men

Continuacion OPOSICION A BANDONA SALA DI PARLAMENTO....

inziet dat het bij dat toezicht ten principale gaat om de advisering over een vastgestelde landsbegroting, dat wil zeggen een landsbegroting die door de Staten is goedgekeurd en door de regering is bekrachtigd[1]. De reden hiervan is dat een ontwerp-landsbegroting, gelijk elke ontwerp-landsverordening, gedurende het wetgevingstraject bij de Staten gewijzigd kan worden, hetzij door de regering (d.m.v. een nota van wijziging), hetzij door de Staten (d.m.v. een amendement), dan wel door de regering ingetrokken kan worden. Het is het eindproduct, namelijk een vastgestelde Landsbegroting, dat aan het CAft conform artikel 11, eerste lid, van de LAft wordt voorgelegd en waarvan het daaropvolgende adviseringstraject (zie de artikelen 11 en 12 van de LAft) gevolgen kan hebben voor de inhoud van die landsbegroting.

Aldus bezien heeft het opnieuw horen van het CAft in deze fase van de begrotingsbehandeling geen zin, noch kan er sprake zijn van een definitief advies van het CAft zoals door de fracties aan het woord wordt verlangd aan het eind van hun betoog. Overigens verklaart dit ook waarom het CAft zelf opmerkt dat zijn advies voorlopig van aard is. Aan dit onderdeel van het verzoek van de fracties aan het woord zal dan ook niet worden voldaan.

Het bovenstaande geldt tot op grote hoogte ook voor het advies van de Raad van Advies. Ook hier kan een ontwerp-landsbegroting die aan de Staten wordt aangeboden, afwijken van de versie die aan de Raad van Advies ter advisering is voorgelegd. Hierbij dient men erop bedacht te zijn dat een landsbegroting bij uitstek een beleidsdocument is, dat kaders stelt voor de financiële verplichtingen ten laste van het Land in een bepaald dienstjaar en waaraan door de burger geen rechten kunnen worden ontleend. Dit maakt dat de Raad van Advies als wetgevingsadviseur van de regering per definitie weinig beoordelingsruimte heeft ten aanzien van een ontwerp-landsbegroting. Dit wordt door de Raad van Advies zelf ook onderkend. In elk advies bij een ontwerp-landsbegroting wordt steevast door de Raad opgemerkt dat, anders dan bij wetgeving in materiële zin, er geen beleidsanalytische toetsing plaatsvindt. De formulering van de beleidsdoelstellingen voor het komende begrotingsjaar is volgens de Raad een prerogatief van de regering, waarover tijdens de begrotingsbehandeling verantwoording wordt afgelegd aan de Staten. Wel toetst de Raad of de door de regering voorgenomen beleidsdoelstellingen op een juiste wijze in de gepresenteerde ramingen worden gereflecteerd en beoordeelt de Raad het realiteitsgehalte van de voorgestelde ramingen van de ontvangsten en uitgaven van het Land. Met andere woorden: de beleidsdoelstellingen zelf, zoals de invoering van een BTW-stelsel, staan niet ter beoordeling van de Raad. Dit indachtig merken wij op dat de Raad van Advies, conform de toepasselijke staatsrechtelijke voorschriften, door de regering is gehoord over de ontwerp-landsbegroting 2023 en dat daarop in het nader rapport namens de regering is ingegaan op het advies terzake van de Raad van Advies. In het nader rapport is op gemotiveerde wijze medegedeeld dat de invoering van de BTW per 1 januari 2023 wordt uitgesteld. Daarbij is ook gemotiveerd aangegeven dat de ontvangstenkant van de ontwerp-Landsbegroting 2023 is bijgesteld. De verplichtingenkant van de ontwerp-Landsbegroting 2023 is echter ongewijzigd gebleven. Dit betekent dat er geen reden is om de Raad van Advies te benaderen met een gewijzigde ontwerp-Landsbegroting 2023. Ook levert dit geen strijd met de vigerende begrotingsregels van Aruba. Aan dit onderdeel van het verzoek van de fracties aan het woord zal dus niet worden voldaan.

De fracties aan het woord stellen verder dat door deze handelwijze het budgetrecht van de Staten wordt ondermijnd. Wij ontkennen dit stelligste. Wij wijzen erop dat het budgetrecht van het parlement primair gericht is op de verplichtingen die ten laste van het Land in een bepaald dienstjaar worden aangegaan. De in een begroting vervatte autorisatie aan de regering ziet toe op de verplichtingenkant van die begroting. Een fundamenteel uitgangspunt daarbij is dat de

[1] Zie artikel VI.1 van de Staatsregeling van Aruba

2

regering niet meer aan verplichtingen mag uitgeven of geen verplichtingen mag aangaan, indien deze niet zijn voorzien in de begroting en de regering dus daarvoor is geautoriseerd. Dit betekent dat de ramingen van de verplichtingen in een begroting die is vastgesteld, niet mogen worden overschreden, tenzij daarvoor vooraf een additionele autorisatie is verkregen door middel van een zogenaamde suppletoire begroting of een ander comptabel instrument.

Anders is het ten aanzien van de ontvangsten. Ook deze moeten worden opgenomen in een begroting als onderbouwing voor de verplichtingen. Het moet voor de Staten als budgetrechthouder immers duidelijk zijn waarmee de verplichtingen worden gefinancierd. Naar hun aard blijven deze ontvangsten echter slechts ramingen die aan schommelingen door interne of externe factoren onderhevig kunnen zijn. De vaststelling van de ontvangsten zegt dus niets over de werkelijke ontvangsten die zich pas aan het einde van het jaar materialiseren. Het in absolute zin vaststellen van de ontvangstenhoogte en/of de ontvangsten nadrukkelijk onderwerpen aan het autorisatievereiste is dan ook onjuist, zou ook niet zinvol zijn en zelfs contraproductief werken.

Het zal de fracties aan het woord bekend zijn dat een substantieel deel van de ontvangsten van het Land gevormd worden door belastingopbrengsten. BTW is een vorm van belasting. De grondslag voor elke afzonderlijke belasting wordt gevormd door de daarvoor vastgestelde landsverordening – zie artikel V.11 van de Staatregeling van Aruba – en niet een begroting, laat staan de ontvangstenkant van een begroting. Indien de regering dus gedurende het adviseringstraject van een ontwerp-begroting om beleidsmatige redenen besluit om voorlopig af te zien van de invoering van een nieuwe belasting, betekent dit niet automatisch dat de gehele ontwerp-begroting moet worden herzien en opnieuw in procedure gebracht. Indien de regering de verplichtingenkant van de ontwerp-begroting ongewijzigd wenst te laten (zoals in casu), rust op haar enkel de comptabele en staatsrechtelijke verplichting om de ontvangstenkant bij te stellen, onder vermelding van de redenen in de aangepaste memorie van toelichting en in het nader rapport, die tezamen met de ontwerp-begroting naar de Staten worden gezonden. Dit is in het onderhavige geval ook geschied. Het is vervolgens aan de Staten als houder van het budgetrecht om zich uit te spreken over deze handelwijze in de vorm van een oordeel over de aan haar aangeboden ontwerp-begroting. Getuige de tijdige aanbieding door de regering van de ontwerp-Landsbegroting 2023, zijn de Staten, met inbegrip van de fracties aan woord, nu aan zet.

Financiële situatie Aruba is aan het verbeteren

Volledigheidshalve wensen wij in dit kader nogmaals te benadrukken dat de financiële situatie van het Land aan het verbeteren is. Zo wordt schuldquote voor 2023 op ongeveer 94% van het bbp geschat, welke vergeleken met het covid-jaar 2022, een daling en c.q. verbetering is van de schuld met 33%. Daarbij dient ook vermeld te worden dat Aruba op eigen kracht conform prognoses niet veel afwijkt van het behalen van de 70% norm uit het Protocol van 22 november 2018. Het financieringssaldo is vergeleken met het covid-jaar 2022 met ongeveer Afl. 1 miljard verlaagd naar een klein tekort van 25 miljoen. Ook blijft de regering voldoen aan de afgesproken personeelslastennorm en een dalende tendens vertonen ten opzichte van het ijkbedrag van 479 miljoen. Voor zover het lijkt alsof Aruba niet aan de normen voldoet, komt dit doordat de normen van het bovengenoemd protocol in de periode voor de covid pandemie vastgesteld zijn. Dit is ook de kritiek die door de Raad van State van het Koninkrijk en de Raad van Advies van Aruba geuit is ten aanzien de realiteitsgehalte van het huidige voorstel inzake de op te nemen normen in het ontwerp voor de Rijkswet Aruba financiële toezicht. Deze houden niets anders in dan het doortrekken van de normen pre-covid uit het protocol van 2018 zonder deze te corrigeren en of aanpassen aan de gevolgen van covid pandemie.

3

Conclusie

Op grond van het bovenstaande concluderen wij dat intrekking van de ontwerp-Landsbegroting 2023 in de vorm zoals door de regering aangeboden aan de Staten, niet noodzakelijk is en verder ook niet aan de orde is. Aan het daartoe strekkende verzoek van de fractievoorzitters van de Staten aan het woord zal dan ook geen gevolg worden gegeven.

Ter afsluiting berichten wij u voor de goede orde dat een kopie van dit schrijven naar de Gouverneur van Aruba zal worden gezonden.

Hoogachtend,

De minister-President
mr. E.C. Wever-Croes

De minister van Financiën en Cultuur
mr. X.J. Maduro

cc: de Gouverneur van Aruba
de secretaris van de ministerraad
de Directie Wetgeving en Juridische Zaken
de Directie Financiën

4

Feliz dialuna !

Un pandemia cu efecto devastador
pa un isla cu su pilar economico
ta nos bishitantenan di afo.
Y un isla determina pa sali
aun mas fuerte for di e sla duro aki.
Un isla cu vision pa progresa.
E vision di cada un di nos,
vision di creatividad y inversion,
lo trece oportunidadnan grandi
pa nos y pa nos futuro generacionnan.
E pasonan cu awe nos ta tuma,
ta laga marcanan atras
pa nos generacion hoben.
Esaki lo ta e compas cu lo dirigi nan
den e horizonte di oportuniidadnan,
pa continua cu un Aruba
mas sostenibel, fuerte y reliente.

2022 | Aña di Inversion y Oportunidad